

Steffie Reijnders, vroedkundige

Newborn Early Symptom Tool: een veilige start voor pasgeborenen

Bij pasgeboren baby's zijn tekenen van een verslechterende gezondheid vaak moeilijk te herkennen. In tegenstelling tot andere patiëntengroepen worden bij gezonde, voldragen baby's immers geen standaardmetingen gedaan van bijvoorbeeld hartslag of bloeddruk. Nochtans is het van cruciaal belang om vroegtijdige achteruitgang tijdig op te merken om ernstige complicaties te voorkomen. Daarom werd de gestructureerde observatietool Newborn Early Symptom Tool (NEST) ontwikkeld.

Fig. 1

Parameter	3	2	1	0	1	2	3
Gedrag/ neurologisch	Niet wekbaar		Passief gedrag	Kalm / alert / troostbaar	Zenuwachtig / geïrriteerd, ontroostbaar huilen		Hypertonie, convulsies
Ademhalings- inspanning				Normaal	Neusvleugelen, intermitterend kreunen		Sternale, inter- of subcostale intrekkingen, continu kreunen
Kleur	Blauw/grauw/petechiën	Bleek	Geel	Roze			
Temperatuur (°C)	≤ 35,4	35,5 - 35,9	36,0 - 36,4	36,5 - 37,4	37,5 - 37,9	38,0 - 38,4	> 38,4

Fig. 2

Score	Actie
0	Om de 8 uur controleren.
1	Herevaluatie binnen 1 uur: indien opnieuw score 1: parameters (HF, saturatie) meten en arts contacteren binnen het uur. Indien door gele kleur: volg de procedure Screening en therapie van hyperbilirubinemie bij de gezonde pasgeborene. Indien door lage temperatuur: controleer de glycemie en volg de procedure Neonatale hypoglycemie op verloskamer en materniteit. Warm de baby op met huid-op-huidcontact en controleer de temperatuur (T°) na 1 uur opnieuw. Indien de temperatuur nog te laag is: verwarmd bed en hercontrole van de temperatuur na 1 uur. Indien de temperatuur dan nog te laag is: arts contacteren.
2	Contactname met arts binnen het uur + parameters meten (HF, saturatie).
≥ 3	Dringende medische evaluatie door arts + parameters meten (HF, saturatie).

Baby's kunnen hun toestand zelf niet verbaal kenbaar maken en zo kunnen vitale parameters lang stabiel blijven terwijl de klinische toestand verslechtert. Subtiële signalen zoals veranderend gedrag of abnormale urineproductie kunnen belangrijke alarmsignalen zijn, maar zijn niet altijd evident om vast te stellen.

Bij kinderen hebben Early Warning Score-systemen voor het opmerken van vroege tekenen van klinische achteruitgang hun nut bewezen. Voor gezonde pasgeborenen tot 120 uur na de bevalling, bestond er echter nog geen aangepaste en wetenschappelijk onderbouwde observatieschaal.

Ontwikkeling van de NEST-tool

Om die leemte op te vullen, ontwikkelde Veerle Braeken (PXL Hogeschool) de Newborn Early Symptom Tool (NEST). Dit is een gestructureerde observatietool, specifiek voor de eerste 5 levensdagen van pasgeborenen, met een postmenstruele leeftijd (PML) van 37 weken of hoger.

De ontwikkeling verliep in vier fasen via een mixed-methods-aanpak:

1. Literatuurstudie
2. Ontwikkeling van prototype 1
3. Focusgroepen met vroedvrouwen en kinderartsen in 3 Limburgse ziekenhuizen
4. Ontwikkeling van een tweede, praktijkgerichte versie op basis van de feedback

De tool beoordeelt vier parameters: gedrag/neurologisch, ademhalingsinspanning, kleur en temperatuur. Elke parameter krijgt een score van 0, 1, 2 of 3. Een extra punt kan worden toegevoegd bij algemene ongerustheid, zoals afwijkend drinkgedrag, gewichtsverlies groter dan 10% en weinig uitscheiding (fig. 1). De totaalscore bepaalt of en welke actie dient ondernomen te worden (fig. 2).

Implementatie in ZOL

De kraamafdelingen van ZOL (campus Sint-Jan en ZOL Maas en Kempen) namen de NEST-tool formeel op in het zorgproces voor gezonde,

voldragen baby's. Een keer per shift wordt de NEST-score bepaald door de vroedvrouw, automatisch berekend en vastgelegd in het elektronisch patiëntendossier. Meteen worden ook opvolgacties en eventuele herevaluaties automatisch ingepland.

Resultaat en voorlopige conclusie

De NEST-tool biedt een gestructureerde en objectieve manier om subtiële signalen van klinische achteruitgang bij pasgeborenen vroegtijdig te detecteren. Door standaardisatie en digitale integratie verhoogt de tool de alertheid van zorgverleners en ondersteunt ze tijdige interventie.

De eerste bevindingen tonen aan dat NEST een waardevol hulpmiddel is in het verbeteren van een veilige start voor pasgeborenen. Verdere evaluatie is nodig, maar de implementatie in ZOL toont aan dat de tool praktisch toepasbaar is en gedragen wordt door het zorgteam. ♦